

SANKCJE WADLIWYCH CZYNNOCI PRAWNYCH: NIEWAZNOSC, WZRUSZALNOSC, BEZSKUTECZNOSC

mgr Małgorzata Dziwoki

NIEWAŻNOŚĆ BEZWZGLĘDNA

- Czynność prawna jest nieważna od początku;
- Nieważność wynika z mocy prawa (*ex lege*);
- Nieważność jest skuteczna *erga omnes*;
- Sąd uwzględnia nieważność z urzędu (jednak tylko na podstawie zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego);
- Może odnosić się tylko do części czynności prawnej (art. 58 § 3 KC).

KONWALIDACJA I KONWERCJA NIEWAŻNEJ CZYNNOŚCI PRAWNEJ?

- Konwalidacja (uzdrowienie) – uznanie nieważnej czynności prawnej za czynność ważną z mocą wsteczną wskutek zaistnienia faktów późniejszych;
- Konwersja (przekształcenie) – przemiana nieważnej czynności prawnej na inną, ważną czynność prawną, odpowiadającą choćby częściowo hipotetycznej woli stron.

WZRUSZALNOŚĆ

- Inaczej nieważność względna;
- Czynność prawna od chwili jej dokonania wywołuje zamierzone skutki prawne;
- Skutki prawne takiej czynności są niepewne – możliwe jest bowiem jej definitywne unieważnienie *ex tunc*;

WZRUSZALNOŚĆ

- Unieważnienie wzruszalnej czynności prawnej następuje bądź przez złożenie oświadczenia woli uprawnionego podmiotu (prawo podmiotowe kształtujące), bądź przez konstytutywne orzeczenie sądu;
- Nieważność względna jest brana pod uwagę przez sąd tylko na wniosek;
- Możliwa konwalidacja wzruszalnej czynności – albo poprzez bezskuteczny upływ terminu na jej wzruszenie albo poprzez zrzeczenie się prawa do jej wzruszenia.

BEZSKUTECZNOŚĆ ZAWIESZONA

- Inaczej czynność niezupełna (*negotium claudicans*);
- Czynność prawna jest od chwili jej dokonania ważna, z tym że nie wywołuje skutków prawnych do czasu wyrażenia zgody przez osobę trzecią;
- Czynność wiąże strony do czasu udzielenia zgody przez osobę trzecią, odmowy jej udzielenia, lub bezskutecznego upływu terminu na jej udzielenie;

BEZSKUTECZNOŚĆ ZAWIESZONA

- Zgoda osoby trzeciej może zostać wyrażona przed, w trakcie, lub po dokonaniu czynności prawnej;
- Zgoda powoduje, że czynność prawna wywołuje skutki *ex tunc*;
- Brak zgody w ustawowym terminie powoduje nieważność czynności.

BEZSKUTECZNOŚĆ WZGLĘDNA

- Czynność prawna nie wywołuje oznaczonych skutków prawnych jedynie w stosunku do określonych osób;
- W stosunku do pozostałych osób czynność ta pozostaje w pełni skuteczna;
- Ustalenie bezskuteczności wymaga konstytutywnego orzeczenia sądu lub wynika z mocy ustawy (*ex lege*).